ния, неологизми, жаргонни думи, някои чужди думи, както и имена на реалии и процеси, които биха затруднили разбирането на текстовете. При многозначните думи е представено само значението на думата в конкретния текст. Поясненията са основани на онлайн Речника на българския език на БАН, като са максимално опростени и лесни за възприемане от страна на студентите. Последователността им е по реда на появата на думата в текста. Където е необходимо – са добавени стилистични бележки, които да уточнят употребата на думата.

В края на антологията – групирани по тематични кръгове – са поместени въпроси за размисъл, дискусия и писмени работи, както и списък на съкращенията и библиография.

Кратката учебна антология „Страници от българската литература“ е предназначена за български и чуждестранни студенти, за чуждестранни българисти, както и за всички, които проявяват интерес към българската литература. Достъпът до антологията е безплатен и максимално улеснен, благодарение на нейната локализация на сайта на Факултета по славянски филологии на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ – https://www.slav.uni-sofia.bg/images/stories/documents/2019-Antologia.pdf. ◆

Обичта към езика е в неговото познаване

Текст: Надежда Сталянова

Винаги около 24 май всички родолюбиво говорим за това, че трябва да пазим българския език. Задаваме си въпроси чуждите думи застрашават ли езика ни? Трябва ли да предприемем някакви мерки, за да го защитим?

Често в обществото ни се наблюдава желание да се санкционира по някакъв начин прекалената употреба на чужди думи. Неведнъж чуваме апели за приемане на закон за българския език. В последните години във всеки парламент се внасяше поне по един такъв законопроект. Но езикът е нещо, което не можем да ограничим със закон. „Езикова полиция“ е ненужна и неприложима в нашето общество. Безсмислено е да се въвеждат глоби за употреба на думи, които са разпространени и са се наложили в езиците по целия свят. Например думи като *принтирам, интернет, лайквам* са толкова дълбоко навлезли в езика ни, че ние не ги отчитаме като нови, защото са в активния речник на всеки от нас.

За живота на дадена нова дума, преди тя да бъде описана и включена в съществуващите речници, решаваща роля играе това по какъв начин тя се употребява от обществото. А вече всички ние, като част от това общество, живеем предимно виртуално, в социалните мрежи и интернет медиите. Затова за изследователите е много интересно как се употребяват думите там. Ако езикът ни има нужда от дадена дума, било то и *селфи, мейл, поствам*, да не говорим за *таблет, джиесем*, които отдавна не смятаме за чужди, то те ще се наложат и утвърдят, без значение какво мислят за това учените езиковеди или съставителите на речниците. Сляпо да отричаме новонавлизащите думи води до риск да станем дори смешни. По-трудното е да се постараем да овладеем съществуващите думи в българския език, да ги използваме и съзнателно да ги предпочитаме, да нюансираме изказа си с богатите възможности на езика ни.

Всъщност, не чуждите думи застрашават българския език. Български език ще има, докато има негови носители, т.е. хора, които общуват на този език. Големият проблем е непознаването на родния език, неумението да се борави с традиционните български думи, да се разбира текст на български. Тук не говорим за проблеми на езика в глобален план, а става въпрос за езикова култура в частност, на всеки един човек. Не трябва да залитаме в крайности и да търсим български заместители на всяка една чуждица. Важното е да можем да употребяваме родния си език, и то най-вече да го употребяваме грамотно. Тъжен факт, който констатирам през последните години, е, че никъде не се държи на езиковата грамотност. Работодателите често подлагат бъдещите си служители на тестове за владеене на чужд език, едновременно с това нямат изисквания подчинените им да могат грамотно да водят кореспонденция и документация на родния си език. Това е парадокс, на който не мога да намеря логично обяснение.

Не много отдавна за ерудиран се смяташе човек, който използва в речта си много думи от чужд произход, така поне на външен вид изказванията звучат интелигентно, подплътени с дълбок смисъл. Мисля, че в наши дни сме свидетели на противоположна тенденция – интелигентният човек, когото слушаме с удоволствие и възхищение, е този, който съумява да използва разнообразието на българския език, без да прекалява с това. Пожелавам си да слушаме и да четем все повече такива хора! ◆